

Kaskikeiju

Rödhalsad skuggbagge
Phryganophilus ruficollis

Uhanalaisuusluokka (IUCN): vaarantunut (VU)

Uhanalainen ja erityisesti suojeltava (LSA 1066/2023)
Rauhoitettu (LSA 1066/2023)

EU:n lajikoodi: 4021

Luontodirektiivin laji (liitteet II ja IV)
Luontodirektiivin ensisijaisesti suojeltava laji
BOR suojelutaso epäsuotuisa huono, tuntematon

Luonnehdinta

Kaskikeiju on melko kapea ja litteähkö, 12–16 mm pitkä, hiilenmusta kovakuoriainen, jonka etuselkä on keltainen. Kaskikeiju on hyvin helposti tunnistettavissa, eikä sitä voi sekoittaa muihin lajeihin.

Elinympäristö ja levinneisyys

Kaskikeiju elää suurissa, vanhoissa, usein kulon vioittamissa lahoavissa koivuissa ja kuusissa; yleensä kaatuneissa, voimakkaasti sienettyneissä rungoissa. Sen tiedetään muualla elävän muillakin puulajeilla, esimerkiksi Ruotsissa se on tavattu tammella. Toukat elävät syvällä lahoissa puussa.

Toukan kehitys kestää 2–3 vuotta, ja samassa puussa voi elää useita sukupolvia. Lajista ei ole pitkäaikaisia havaintosarjoja miltään paikalta. Se siirtyy sopivien elinolojen perässä uusille paikoille. Kaskikeiju on Suomessa hyvin harvinainen; sillä on vain kahdeksan vuoden 1990 jälkeen todettua esiintymää Varsinais-Suomesta Etelä-Lappiin. Hemiboreaaliseltsä metsävyöhykkeeltä laji on hävinnyt.

Nykytila ja uhkatekijät

Kaskikeijulle sopivat elinympäristöt ovat vähentyneet voimakkaasti. Lajia uhkaavat metsien ikärakenteen muutokset, kuten vanhojen kookkaiden puiden sekä kuloalueiden väheneminen. Varsinkin riittävän järeiden lahoavien puiden väheneminen on heikentänyt lajin elinmahdollisuuksia.

Hoitosuositukset

Kaskikeiju on rauhoitettu ja erityisesti suojeltava luontodirektiivin laji, jonka elinympäristöt rajataan metsänkäytön ulkopuolelle. Esiintymien ympäristö säilytetään jatkuvasti peitteisenä. Lähialueiden kuolleet pysty- ja maapuut säästetään, jotta lajille elintärkeä lahopuujatkumo ei katkeaisi. Laji hyötyy kaikenlaisesta häiriödynamiikasta, joka tuottaa lahopuuta. Lisäksi kaskikeiju hyötyy lahopuun lisäyksestä ja pienialaisesta metsän kulotuksesta. Esimerkiksi Pahamaailman polttoalueelle Suomussalmella kaskikeiju saapui pian palon jälkeen useiden metsäpaloja suosivia lajien joukossa. Luonnonhoidollisen kulotuksen toteuttamiseen on mahdollista hakea rahoitusta METSO-ohjelman kautta.

Lähteet

- Kytö, H. & Rautio, S-K. 2008. Vihreä vyöhyke Life 2004–2008 – Luonnonmetsät ja suot Koillismaahan ja Kainuun vihreällä vyöhykkeellä. Metsähallitus, Pohjanmaan luontopalvelut. 18 s.
- Mattila, J. 2017. Kaskikeiju (*Phryganophilus ruficollis* Fabricius, 1798). Julk.: Nieminen, M. & Ahola, A. (toim.), Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepäkot) esittelyt, s. 108–111. Suomen ympäristö 1/2017.
- Metsähallitus 2009. Isojärven kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelma. Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja C 54. 121 s.
- Sierla, L., Lammi, E., Mannila, J. & Nironen, M. 2004. Direktiivilajien huomioon ottaminen suunnittelussa. Ympäristöministeriö, Helsinki. Suomen ympäristö 742. 113 s.

Kuva: Pekka Malinen, Luomus, CC-BY-SA-4.0